

14. Шопенгауер А. Мир как воля и представление. – С-Петербург, 1897. – 388 с.
15. Якубський Б. Поетична творчість М.Вороного // Життя і революція. –1928. – № 11. – С. 103–110

Лазаренко С.В.

ЛЕКСИЧНІ АКТУАЛІЗАТОРИ КОГЕРЕНТНОСТІ В ЗАГОЛОВКАХ ГАЗЕТНИХ ТЕКСТІВ

Заголовок як один із структурно-семантичних конститuentів тексту вже тривалий час перебуває в центрі уваги мовознавців (Ю.О.Карпенко, О.М.Траченко, Н.О.Кожина, Л.О.Ставицька, А.К.Мойсієнко, А.П.Загнітко та ін.). І це не випадково, адже він, виступаючи одним із ключових знаків тексту, є чи не найбільшзначущим та функціональноавантаженим елементом, оскільки виконує різноманітні функції та, на думку Н.Конопленко, виступає експлікатором таких текстових категорій, як інформативність, модальність, завершеність, перспекція, зв'язність, прагматичність [2, с. 330–337].

В останні роки предметом особливої уваги науковців стали заголовки газетних текстів. На нашу думку, це зумовлено такими причинами, як: 1) зріст інформації, що подається на сторінках газет, та прямопропорційний цьому зріст значення заголовка як знака, що орієнтує реципієнта в потоці інформації, дозволяє вибрати необхідну інформацію без витрати часу на ознайомлення з основним текстом статті; 2) поліфункціональність газетних заголовків; 3) особливості мовної організації газетних текстів, їхня “проникливість” для мовних інновацій.

Не зважаючи на низку наукових праць, присвячених вивченню заголовка як структурно-семантичного компонента тексту, ця проблема залишається недостатньо висвітленою, а отже, актуальною для дослідження.

Одним із основних питань в межах зазначеної проблеми є питання про взаємодію, взаємозв'язок заголовок та основного тексту статті. Одразу зазначимо, що ці два компоненти знаходяться в надзвичайно складних структурно-семантичних взаємозв'язках та взаємовідношеннях.

Серед двох різновидів зв'язності (когезії та когерентності) між заголовком та основним текстом переважає когерентність, оскільки семантика заголовка встановлюється лише після сприйняття та усвідомлення семантики всього тексту. Невипадково А.П.Загнітко визначає заголовок як “дуже сильно спресовану абрєвіатуру”, що потребує конкретизації, інтерпретації, якою виступає зміст основного тексту [1].

Під час та після сприйняття та усвідомлення змісту основного тексту статті відбувається трансформація семантики заголовка. В.О.Лукін вказує на два можливі шляхи цього процесу: 1) заголовок – індексальний знак (до прочитання тексту) → заголовок – умовний знак (під час читання тексту) → заголовок – мотивований умовний знак (після прочитання тексту); 2) заголовок – індексальний та умовний знак (до прочитання тексту за умов, що заголовок містить умовний знак) → заголовок – мотивований знак (після прочитання тексту) [3, с. 60–61].

На наш погляд, перший шлях трансформації репрезентує найбільшу пов'язаність заголовка та основного тексту. Він є найнефективнішим для публіцистичного тексту, оскільки в цьому випадку посилюється зацікавленість до декодування заголовка в реципієнта, і він змушений прочитати, сприйняти та усвідомити зміст усієї статті. Отже, в цьому випадку актуалізується когерентність між заголовком та основним текстом статті.

Вищезазначене дає нам підстави констатувати наявність актуалізаторів когерентності між основним текстом та заголовком. Оскільки в тексті реалізуються одиниці усіх рівнів мови, то ми можемо говорити про лексичні, словотвірні та граматичні (морфологічні та синтаксичні) актуалізатори когерентності. У статті ми зосередимо увагу на дослідженні лексичних актуалізаторів, як таких, що є найбільш поширеними.

Об'єктом дослідження стали тексти газетної публіцистики, предметом безпосереднього вивчення – лексико-стилістичні актуалізатори когерентності в заголовках газетних текстів.

Метою нашого дослідження є вивчення лексико-стилістичних актуалізаторів когерентності в заголовках газетних текстів.

1. Багатозначність лексеми, вжитої в заголовку.

Наталія Яценко. А чад міцнів... // Дзеркало тижня. – №43 (518). – 23 жовтня 2004. – С. 7.

Лексема “чад” є полісемантичною, тому незрозуміло, яке із значень актуалізовано в заголовку. Незрозумілість, невизначеність породжує інтерес реципієнта до пошуку, до декодування тексту статті з метою адекватної інтерпретації заголовка. Лише після прочитання та усвідомлення семантики всього тексту читач розуміє, що лексемі “чад” вжито у переносному значенні з негативною конотацією – “засліплення, запаморочення”. Формально це репрезентовано у такому контексті “...рано чи пізно розвіється чад передвиборних обіцянок...”. Правильно інтерпретувати заголовок можна лише після сприйняття та усвідомлення основного тексту статті. Зміст останнього виступає своєрідним тлумаченням до заголовка, експлікатором його семантики. Отже, ми спостерігаємо тісну взаємодію, взаємозв'язок семантики заголовка та семантики основного тексту статті. При цьому актуалізатором семантичної зв'язності (когерентності) між ними виступає полісемантична лексема, вжита в заголовку.

2. Вхідження до складу заголовка неологізма чи okazіоналізма.

Олександр Кірш. Податковогабонне // Дзеркало тижня. – №43 (518). – 23 жовтня 2004. – С. 7.

Після прочитання заголовка єдине, що може припустити реципієнт, це те, що мова у статті буде йти про податки. Проте йому зовсім незрозумілим буде значення лексеми “податковогабонне”, що є okazіоналізмом. Для того, щоб декодувати цю лексему, реципієнт змушений звернутися до основного тексту статті. Лише після сприйняття всього змісту статті він здатний правильно інтерпретувати зазначену лексему.

Зміст її зводиться до негативної авторської оцінки нашої системи податків, яку можна порівняти з податковою системою в Габоні. Експлікацію ж семантики цієї лексики вміщено в такому контексті: *“...як про ПДВ сьогоднішній, так і про нього ж із гаданими змінами, прозою не скажеш. Душа просить більшого:*

Коли є такий закон,

Може, краще у Габон...”.

Отже, лише після сприйняття семантики всієї статті можна декодувати і зрозуміти заголовок, а відтоді встановити семантичну зв'язність між ним та основним текстом. Маловідомість, а то й зовсім невідомість, лексики, вжитої в заголовку, зумовлює необхідність її інтерпретації основним текстом, а отже, виступає актуалізатором когерентності між ними.

3. Функціонування фразеологізма в складі заголовка.

О.Ф. Своя сорочка ближча до тіла // Поступ. – № 254. – 6–7 листопада 2004. – С. 10.

Значення фразеологізма, вжитого замість заголовка, загальновідоме, тому реципієнт частково може зрозуміти, про що буде йти мова в статті (певний об'єкт / об'єкти виконують якусь дію, що приносить користь в першу чергу йому / їм). Проте для точнішої та повнішої інформації потрібно звернутися до основного тексту. З нього реципієнт дізнається, що автор розповідає про Кабінет Міністрів України, який, дбаючи про добробут різних категорій населення, думає в першу чергу про себе, постійно підвищуючи чиновникам заробітну плату, яка і так у них чимала. Таким чином, для адекватної та повної інтерпретації заголовка, до складу якого входить фразеологізм, необхідне сприйняття всієї семантики статті, її цілісний аналіз. Отже, фразеологізми (нехай навіть іноді їхнє значення деякою мірою вказує на зміст основного тексту), виступаючи у складі заголовка, є актуалізаторами когерентності між ним та основним текстом статті.

4. Заголовок містить художні тропи.

1) Метафору.

Микола Вересень. Тромбофлебіт // Дзеркало тижня. – №40. – 41 (515 – 516). – 9 жовтня 2004. – С. 2.

Після прочитання заголовку у свідомості реципієнта одразу актуалізується первинне / словникове значення слова “тромбофлебіт” – утворення згустків крові – тромбів – у кровоносних судинах живого організму, що утруднює або припиняє місцевий кровообіг. Проте, розташування статті в рубриці “Влада” одразу привертає увагу реципієнта, сигналізуючи про те, що лексему “тромбофлебіт” вжито автором не в її словниковому значенні. Це, в свою чергу, зумовлює необхідність звернутися до змісту основного тексту статті для декодування семантики заголовка. Лише після сприйняття всього змісту статті стає зрозумілим, що лексема “тромбофлебіт”, введена автором у сполучення “соціальний тромбофлебіт”, загалом зберігаючи своє первинне значення, переосмислюється, формуючи нове поняття. Інтерпретація цього поняття подається в таких контекстах: *“Виник соціальний тромбофлебіт. Він зазвичай якраз і виникає, коли влада – це маргінес, а народ – мейнстрім. Влада – тромб, який не пускає молоду, свіжу кров легко й невимушено бігати по судинах, розносячи кисень та інші корисні вітаміни”*, *“Соціальний тромбофлебіт уже був в історії Європи в 60-ті роки. Його діагностувала молодь із піснями “Бітлз”, із мініспідницями. Молодь хотіла місти в житті, а місця ці були зайняті людьми менш гідними з гіршою освітою і з застарілими уявленнями про життя. Тобто людьми довоєнними і зникаючими, людьми минулого. Молодь і ті, хто долучився до неї, були людьми майбутнього, яке не можна побудувати із застарілих матеріалів”*. Лише після сприйняття та усвідомлення семантики всієї статті можна правильно встановити семантику заголовка та відновити зв'язки між ним та основним текстом статті. При цьому останній виступає інтерпретацією, поясненням заголовка. Між ними встановлюються тісні семантичні зв'язки, актуалізатором яких виступає метафора, вжита в заголовку.

Окремо розглянемо випадок, коли лексема, вжита в заголовку з метафоричним значенням, входить до складу атрибутивного словосполучення.

Алла Лазарева. Ціна політичного аутизму // Дзеркало тижня. – №36 (511). – 11 вересня 2004 р. – С. 6.

Завдяки використанню ад'єктива “політичний” у ролі атрибута до лексики “аутизм” реципієнт одразу встановлює її метафоричність та частково може інтерпретувати семантику новоутвореного поняття “політичний аутизм” (політична замкненість / ізольованість, відсутність політичних контактів). Проте для точнішої та повнішої інтерпретації реципієнтові потрібно звернутися до семантики основного тексту. Так, після ознайомлення з ним читач дізнається, що “політичний аутизм” – це втрата політичного темпу, відсутність солідних політичних партнерів, готових пролобіювати та захистити український інтерес, відчуження себе хуторком у степу. Отже, адекватне встановлення семантики заголовка можливе лише на основі семантики всього тексту статті, що свідчить про їхню тісну семантичну взаємодію, когерентність. Проте, на відміну від попереднього випадку, в цьому випадку інтенсивність актуалізації когерентності між основним текстом та заголовком менша завдяки введенню метафори до атрибутивного словосполучення, в якому атрибут частково подає інтерпретацію новоутвореного поняття.

2) Метонімію.

Іван Смішко. Український інтернет порахували // Поступ. – №254. – 6–7 листопада 2004 р. – С. 3.

Після прочитання заголовка в реципієнта цілком закономірно виникає здивованість від того, як можна порахувати інтернет. Виникає непорозуміння, в якому значенні вжито лексему “інтернет”. Це непорозуміння зникає після прочитання та усвідомлення основного тексту статті. З нього читач дізнається, що йдеться про підрахунок української аудиторії глобальної мережі Уанет. Вжита в заголовку лексема “інтернет” виступає із значенням “українці-користувачі інтернету” та є метонімією. Отже, лише завдяки основному тексту можна встановити, з яким значенням автор вводить у заголовок лексему “інтернет”. Семантика основного тексту виступає інтерпретацією метонімічної лексики, що входить до складу заголовка, а відтоді і його самого. Між ними встановлюються тісні семантичні зв'язки, актуалізатором яких виступає метонімія в складі заголовка.

Те саме прослідковуємо в ряді інших випадків.

Сергій Буцевський. Янукович хоче в телевізор // Поступ. – № 25.7 – 10 листопада 2004. – С. 6.

У статті мається на увазі те, що В.Янукович дав згоду брати участь у теледебатах з В.Ющенком. Отже, лексема “телевізор”, вжита в заголовку, є метонімією та виступає із значенням “телевізійний ефір”. Значення ж це зумовлено семантикою основного тексту та встановлюється лише після його сприйняття та усвідомлення.

Уляна Івашків. Блер проти жуйки // Поступ. – №254. – 6–7 листопада 2004. – С. 16.

Йдеться про ряд заходів, за допомогою яких англійський уряд вирішив боротися з любителями жувальної гумки, точніше з тими, хто кидає її на землю, забруднюючи навколишнє середовище. Таким чином, у заголовку наявні дві метонімії: лексема “Блер”, вжита із значенням “англійський уряд”, та лексема “жуйка”, вжита із значенням “люди, які кидають жувальні гумки на землю”. В цьому випадку, як і в попередніх, семантика заголовка, до складу якого входить метонімія, зумовлена семантикою основного тексту та встановлюється лише після його усвідомлення. Це, в свою чергу, вказує на тісні семантичні зв'язки між заголовком та основним текстом статті, актуалізатором яких виступає метонімія, вжита в заголовку.

3) Перифраз.

Антін Борковський. Таксиста смерті // Поступ. – №256. – 9 листопада 2004. – С. 11.

Перифраз, використаний автором у заголовку, не дає реципієнтові точної та повної інформації, про кого саме буде розповідатись у статті. Встановити це можна лише після сприйняття її основного змісту. Так, після прочитання основного тексту стає очевидним, що “таксистами смерті” автор називає сучасну владу, що вмиє “підвезе” на той світ людей, які мають власну думку, яка не влаштовує владу. Таким чином, семантика заголовка зумовлена семантикою основного тексту статті, що вказує на тісні семантичні зв'язки між ними. Актуалізатором же цих семантичних зв'язків (когерентності) є перифраз, що входить до заголовка.

5. Заголовок містить стилістичні фігури мови.

Оксюморон.

Сергій Рахманін. Початок кінця // Дзеркало тижня. – №38 (513). – 25 вересня 2004. – С. 1.

Поєднання в заголовку двох протилежних за значенням слів зумовлює появу такої стилістичної фігури як оксюморон, а також сигналізує про утворення нового поняття. Семантика новоутвореного поняття є невідомою, незрозумілою реципієнтові, і тому він змушений звернутися до основного тексту статті. З неї читач дізнається, що автор розповідає про те, як поводить себе влада та її прихильники під час передвиборчої кампанії, як влада винищує тих, хто діє всупереч їй. Зокрема, в статті порушується питання про отруєння одного з кандидатів на пост президента України В.А.Ющенка. Це, за словами автора, є лише початком дій влади щодо знищення тих, хто чинить їй опір, займаючи опозицію. Так, на основі змісту всього тексту статті реципієнтові стає зрозуміло, що під поняттям “початок кінця” автор, перш за все, має на увазі беззаконня, яке чинить влада, винищуючи своїх конкурентів під час виборів, і яке поступово призведе до винищення усіх тих, хто бореться з цим беззаконням, а потім і до винищення народу, перетворення його на покірливу та мовчазну масу. Таким чином, семантика оксюморона, використаного в заголовку, а відтоді й семантика самого заголовка встановлюється лише після усвідомлення семантики основного тексту статті. А це вказує на тісні семантичні зв'язки, що встановлюються між ними, актуалізатором яких виступає введений до заголовка оксюморон.

Те саме спостерігаємо в інших випадках (Олександр Бойченко. Назад у майбутнє? // Дзеркало тижня. - №40-41 (515-516). – 9 жовтня 2004. – С. 24; Ігор Фомін. Як узаконити беззаконня // Дзеркало тижня. - №40-41 (515-516). – 9 жовтня 2004. – С. 7.).

2) Антитезу.

Роман Якель. Свій – чужий “Маслосоюз” // Дзеркало тижня. – №43 (518) – 23 жовтня 2004 р. – С. 21.

Після прочитання заголовка реципієнт може лише зрозуміти, що в статті буде розповідатись про об'єкт, що має назву “Маслосоюз”. Проте читачеві буде незрозуміло вжите в заголовку поєднання двох протилежних за значенням слів “свій – чужий”. Зрозуміти це антонімічне сполучення можливо лише за умов сприйняття та усвідомлення всього змісту статті. Лише після того, як реципієнт зрозуміє, що у статті мова йде про байдужість владних органів до відродження молочної кооперації – “Маслосоюзу”, який було засновано в Галичині в 1904 році, який став міцним економічним підґрунтям західноукраїнським селянам, що перебували під владою Австро-Угорщини, який став відомим не лише в галицьких землях, а далеко за їхніми межами, який врятував українців під час Першої та Другої світових війн. Лише після того, як читач прочитає висновок автора: “Пам'ять нащадків учасників молочної кооперації 20-30-х років справді коротка. Свій “Маслосоюз” став справді чужим”, лише тоді він зможе встановити зв'язок між основним текстом та заголовком та адекватно та повно інтерпретувати останній. Таким чином, між заголовком та основним текстом статті простежуються тісні семантичні зв'язки (когерентність), актуалізатором яких є антитеза, використана автором у заголовку.

3) Антономазію.

Наталія Балюк. Тому що “цицерон” // Високий замок. – 10 листопада 2004. – С. 1.

Одразу зазначимо, що в аналізованому випадку одним із актуалізаторів зв'язності між заголовком та основним текстом є граматичний (синтаксичний) засіб – парцелят. Проте ми зосередимося на розгляді лексичного засобу, а саме вжитій у заголовку антономазії “цицерон”.

Після прочитання заголовка реципієнтові не зрозуміло, кого саме має на увазі автор, називаючи цистероном. Ця незрозумілість уніфікується після прочитання основного тексту статті. Так, з нього читач дізнається, що мова йде про відмову В.Януковича брати участь у теледебатах з В.Ющенком, оскільки, на думку автора, боїться за своє красномовство. “А публічні теледебати є архіважливими, щоб потім не кусати ліктів і не червоніти за президента – “цицерона”. Використовуючи лексему “цицерон”, автор мав на увазі перш за все президента, який, на його думку, має володіти даром красномовства, як свого часу ним володів Цицерон. Отже, лексема “цицерон” використана автором із значенням “красномовець”. Вживання власної назви замість загальної зумовлює появу такої фігури мови як антономазія, значення якої можливо встановити, спираючись на основний текст статті. Крім того, із основного змісту статті стає очевидним, що лексема “цицерон” вжита автором ще й з антонімічним значенням – В.Янукович відмовився брати участь у теледебатах, бо не володіє даром красномовства, не є “цицероном”. Таке “подвійне” навантаження лексеми, використаної в заголовку, робить її значення більш залежним від основного тексту повідом-

лення. Таким чином, зростає її роль як актуалізатора когерентності між заголовком та основним текстом статті.

Підсумовуючи проведені дослідження, зробимо висновки.

1. Серед двох різновидів зв'язності (когезії та когерентності) між заголовком та основним текстом переважає когерентність, оскільки семантика заголовка може бути повно та точно інтерпретована лише після сприйняття та усвідомлення семантики основного тексту. Він виступає своєрідним поясненням, тлумаченням заголовка.

2. У мові існує великий арсенал засобів актуалізації когерентності між заголовком та основним текстом. Ці засоби знаходять свою реалізацію в заголовках і залежно від приналежності до мовного рівня поділяються на лексичні, словотвірні та граматичні (морфологічні та синтаксичні).

3. До найбільш уживаних лексичних актуалізаторів когерентності в заголовках газетних текстів відносимо: полісемічні лексеми, неологізми та okazionalізми, фразеологізми, художні тропи (метафора, метонімія, перифраз), стилістичні фігури мови (оксюморон, антитеза, антономазія).

4. Інтенсивність дії актуалізатора зростає при його "подвійному" навантаженні, акумульованні ним двох функцій (наприклад, лексема одночасно виступає з метафоричним і антонімічним значеннями), оскільки за таких умов його семантика є більш залежною від основного тексту повідомлення. І навпаки, інтенсивність зменшується, коли актуалізатор поширено лексемами, що частково пояснюють його значення.

Джерела та література

1. Загнітко А.П., Данилюк І.Г. Поняття "газетна мова" в працях М. Гладкого // Функціонально-комунікативні вияви граматичних одиниць. Збірн. наук. праць. – К., 1997.
2. Конопленко Н. Функціональне навантаження парцелятивів-заголовків у газетній публіцистиці // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2004. – Вип. 34. – Ч. II. – С. 330–337.
3. Лукин В.А. Художественный текст: Основы лингвистической теории и элементы анализа: Учеб. для филол. спец. вузов. – М., 1999. – 192 с.

Мельник М.Р.

АНТРОПОНІМІЯ ЗБІРКИ «НЕПОВТОРНІСТЬ» ЛІНИ КОСТЕНКО

Поетія Ліни Костенко, видатного сучасного українського поета, в ономастичному плані практично не вивчалася, а вона того потребує, бо оніми авторки є одним з найгостріших видів її словесної зброї. Глибока продуманість у підборі, філігранна обробка при використанні власних назв насичує їх у творах Ліни Костенко значною поетичною інформацією та багатоманітними художніми функціями. Розкриття цієї інформації та функцій становить значний інтерес як для розбудови теорії літературної ономастики, так і для глибшого пізнання творчості Ліни Костенко.

Збірка містить підзаголовок "Вірші. Поєми", але поеми не мають текстового чи структурного виділення. Претендентів на приналежність до поем три – "Древлянський триптих" [9, с. 135–142], "Фото у далекий вирій" [9, с. 197–203] та "Циганська муза" [9, с. 206–216]. В.С. Брюховецький називає перший з цих творів "невеличкою поемою", а останній – "невеликою поемою" [2, с. 204, 185], але сама поетеса поводить їх з великими віршами, включаючи їх в один цикл уперемішку з віршами невеликими.

Г. Кошарська послідовно й чітко розрізняє в творчості Ліни Костенко три сфери – референтну, кодову та інтертекстову. Дослідниця у цьому, як і в усій своїй роботі, спирається на теорію поетики експресивності

О. Жолковського та Ю. Щеглова, яка, здається, має більше термінологічної, аніж концептуальної новизни. Але йдеться не про саму теорію (то за межами нашої теми і нашої компетенції), а про місце в ній і в отих трьох сферах власних назв. Як мовний факт, як стилістичний засіб – власні назви належать до кодової сфери. Але ж за кожною назвою – персонаж чи історична особа, реальний чи уявний об'єкт, тобто вже референтна сфера. А поза тим власні назви – не всі, а саме ті, які добирає Ліна Костенко, – дуже алюзійні, містять багато перегуків та асоціацій. "Надзвичайну силу асоціативно-мистецького мислення Ліни Костенко" [19, с. 122] не раз відзначали дослідники її поетичного мовлення. І тому використання онімів – не лише чужих персонажів, пор. **Гамлет**, **Фауст** [9, с. 173, 200], – практично завжди сягає інтертекстової сфери. А ці міркування, між іншим, означають, що поетичний світ Ліни Костенко без ваговитості онімів немислимий так само, як і без її афоризмів [пор. 10, с. 15–21, 143].

О.В. Суперанська слушно зауважує (посилаючись на єгиптолога А.Гардінера), що "власні назви (**Рамсес**, **Тутанхамон**, **Нефертіті**) виявляються концентрованим втіленням своєї епохи і в той же час забуті й мало відомі імена для нас пустий звук, який не викликає ніяких емоцій" [18, с. 136]. Ось на цю здатність онімів бути концентрованим втіленням епохи Ліни Костенко все ширше й різнобічніше спирається. Щоправда, іноді видобуваються й такі імена, які, здається, сходять на "пустий звук". Не знаючи, хто ж любив **Фанні Брон**, ми перепитали чи не всіх філологів Одеси. І ніхто того не знав. Гадаємо, що це говорить не стільки про недостатню ерудованість одеситів, скільки про не зовсім адекватний вибір імені, яке не є "концентрованим втіленням", забулося. А чи до багатьох дійде характер веселості предка, визначений через ім'я **Хуррем**: "Коли були ще баба молодими, вони були веселі, як **Хуррем**" [9, с. 178]? Але загалом

Ліна Костенко, запроваджуючи в поетичний обіг велику кількість розмаїтих онімів, добирає ті, які не втратили своєї алюзійності і знаходять більш чи менш виразний відгук у душі адресата, що, з рештою, залежить від його тезаурусу [3, с. 45].

Оскільки напрямком поетичних зацікавлень поетеси в "Неповторності" йде переважно не вшир – на увесь світ, а вглиб, до іксів історії, то антропонімія збірки містить уже більше українських компонентів. Українці стосуються тут 51 антропонім (38,3% - було 20%). Відчувається, що збірка з'явилася у світ уже після "Марусі Чурай". Антропонімів з далекого зарубіжжя в збірці усе ж більше, ніж українських (64). Глобальність онімичної палітри Ліни Костенко від цих кількісних змін, гадаємо, не зменшилась. У ній просто на перший план замість локального вектора вийшов вектор темпоральний, у якому оніми – "елемент історичного колориту" [16, с. 42].

У збірці [9] "Ікси історії" мають багато імен. Слушно зауважила Н.Кожевникова, що "у власні назви вписана вся історія людства" [8, с. 297]. Київська Русь: "А де ті дерева що роздерли **князя Ігоря**?" [9, с.